

**Dissertatio practico-medica inauguralis, de nephritide ... / Eruditorum
examini submitti Aegidius Sieben.**

Contributors

Sieben, Aegidius.
Lulofs, Johannes, 1711-1768.

Publication/Creation

Lugduni Batavorum : Apud Samuelem Luchtman, et filios, et Eliam Luzac,
juniolem, 1755.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/gybq4u66>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under
copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made
available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial
purposes, without asking permission.

DISSERTATIO PRÆCTICO-MEDICA
INAUGURALIS,
DE
NEPHRITIDE.

QUAM
ANNUENTE DEO TER OPT. MAX.

Ex Auctoritate Magnifici Rectoris,

D. JOHANNIS LULOF S,
A. L. M. JUR. UTR. ET PHILOS. DOCTORIS, ASTRONOM.
MATHES. ET PHILOSOPHIÆ IN ACADEMIA LUGDU-
NO-BATAVA PROFESSORIS ORDINARII, FLU-
VIORUM HOLLANDIÆ AC WESTFRISIÆ
INSPECTORIS GENERALIS,

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu,
& Nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ Decreto,

PRO GRADU DOCTORATUS,

Summisque in MEDICINA Honoribus & Privilegiis
rite ac legitime consequendis,

Eruditorum Examini submittit

ÆGIDIUS SIEBEN, HARDEROVICO GELRUS.

Ad diem 29. Septembris MDCCLV. H. L. Q. S.

Apud { LUGDUNI BATAVORUM,
SAMUELEM LUCHTMANS, ET FILIOS,
ET
ELIAM LUZAC, JUNIOREM.
MDCCLV.

FRATRI CARISSIMO,

BARTHOLOMAEO SIEBEN,

J. U. D.

ET IN ILLUSTRIS AMSTELÆDAMENSIS

ATHENÆO ANTECESSORI

SACRUM.

FRATRI CARISSIMO,

BARTHOLOMAEO SIEBEN,

J. U. D.

ET IN ILLUSTRIS AMSTELÆDAMIENSIS

ATHENÆO ANTIQSSORI

SACRUM.

DISSERTATIO PRACTICO-MEDICA
INAUGURALIS,

DE

NEPHRITIDE.

§. I.

Inter multos & varios, qui corpori humano & proxime massae sanguineae accidunt, morbos, nulli profecto sunt atrociores, quam qui a Practicis inflammatorii nuncupantur. Hi uti pernici admodum impetu universam concutiunt oeconomiam animalem; ita & maximum vitae periculum haud raro minitantur. Natura in iis acerrimum veluti conflictum sustinet, in quo eo cadit citius, quo majori hostem suum virtute expugnare nititur. Hinc, spectato Medici officio, eo plus quoque in mora inest periculi, quippe quod diei, ne dicam horae quandoque, jaectura insuperabile reddi solet; mutata prorsus rerum scena, exitu sensim acerbiori luctuosa. Non opportunum in praesens videtur, hanc funestam Phlegmones indolem in genere latius persequi. Visum fuit, perspecta ejus considerationis necessitate, exempli loco ex morbis inflammatoriis afferre & delineare unum, Nephritidem nempe, his in terris haud infrequentem. Prius vero quam telam exordiar; rogo

A

L. B.

L. B. ut specimen hoc Inaugurale obsequii potius, quam eruditionis testimonium, humanissime, excipere velit.

§. II.

Nephritis, proprium morbi nostri nomen, ex Graeca voce νεφρός, Latinis Renem significante, & communi particula itis coa-
luit. Haec ex origine relata ejus significatio quam late pateat, nemo non sponte perspicit. Nihil enim aliud, quam renalem in-
nuit affectum, cujus vero sub titulo, utpote perquam generali, cuncta & certe diversissima Renum vitia describi posse videntur. Neque quendam, in Veterum monumentis vel parum versatum, fugit, multiplices legi morbos, Nephritidis appellatione donatos, nulla stricte habita inflammationis ratione. Alii quidem cum hac saepe numero incidere solent; quemadmodum Lithiasis, qua a calculo, renibus infixio, *obstructio* nonnunquam *Phlegmonica* conflatur. Atque haec tam crebro forsan tamque certo visa & animadverta fuit, ut prae ceteris jure singulari Nephritis fuerit appellata. Alii vero affectus commemorati longius a nostro dissident; totaque abhorrent natura sua, exceptis quibusdam symptomatibus, quandam testantibus affinitatem; qualia sunt lumborum dolores, urinae suppressio & difficultas &c. Quin & recentior aetas in his sua plus justo usa fuit libertate, notione Nephritidis diverso sensui subiecta. Hic vero, jam probe distinctus definitusque, exhibet nobis *veram Renum inflammationem, acuta cum febre & gravissima doloris punctorii sensatione ad sedem lumborum internam emergentem.*

§. III.

Definitio Nephritidis (§. II.) primam atque formalem ejus idaeam stricte complectitur. Haec jam ut plenius evolvatur, oportet considerare;

- 1°. Organi affecti naturam;
- 2°. Inflammationis rationem suis petere ex causis;
- 3°. Harum dispicere effectus, sive symptomata;
- 4°. Ex his deducere morbi Diagnosin & Prognosin;
- 5°. Rationalem curationis viam monstrare.

Ex his caput, seu momentum primum materiem offert, quam
cer-

certe haud caperent solam pagellae hae, si totam vel parum curate ex dignitate sua pertractare oporteret. Verumtamen nec silentio prorsus illa praetermitti potest, quippe qua, ceu fundamento, sana morbi nostri doctrina nititur fere universa. Quare tantummodo, quantum hujus intellectui serviat, expositio ejus nobis ineunda videtur, brevitatem ubique studiose secaturis.

§. IV.

Organa ergo, quae paucis speculari ad rem interest, Renes sunt, qui inter imi ventris viscera non ultimum tenent locum. Hi licet parvo ex volumine constant; at fabrica tamen sua & praecipuis usu adeo excellunt, iis ut nec animalium genera, nobis longe inferiora, careant. Numero sunt naturali duo, & quilibet, eminentioris spinae distinctus interventu, suum occupat latus, sinister sinistrum & dexter dextrum. Sedes ejus praecipua, in molli lumborum valle constituta, a binis inferioribus dorsi vertebri ad illorum tertiam vel fere quartam pertinet. Altior quandoque & demissior, nec non in latera a medio spinae majori vel minori intervallo est remota, sic ut vix certis circumscribi posse limitibus videatur. nec est, cur quis naturae inconstantiam in his temere redarguat, quippe quae, sibi sola norma & lex optima, nihil nobis, quam quod praeclarissimum, observandi studium relinquit. Quod si porro eo, quem inter se obtinent, situ Renes respiciantur, e regione quidem consistere apparent. Verum haud aequa intercedit altitudinis ratio, utpote qua sinister plerumque dextrum exsuperare solet. Inaequalitatem hanc proxime elegantium partium vicinarum positu judicare oportet. Ambo nempe Renes a posteriori simulque superiori exteriorique regione costas adjacet infimas spurias, proximamque lateralem & imam Diaphragmatis carnem. Inde, proposito nobis homine erecto, supra musculos Psoas, Quadratos lumborum & Transversales abdominis perpendiculari utcunque ductu descendunt, extremitatibus suis parum ad se vergentibus. A parte dein dextra summitati Renis concavum imminet Hepar, laterique ejus extremo accumbit crassorum intestinorum principium, tenuibus anterieus instratis. Ut jam praegrande illud viscus amplitudinem suam per utrumque extendat Hypochondrium; mole tamen & crassitie maxima insidet dextrum,

trum, eoque etiam altius necessario dependet. Unde & qui ei subjacet inhaeretque Ren ille, depressus quodammodo deorsum magis concedat, oportet. Sinister vero, cujus verticem tangit Lien, & quandoque ad ejus medium fere usque sese demittit, hujus ob dimensionem descensumque minorem opportunum invenit locum, quo surgere liberius & socio suo superior collocari potuit. Haec praecipua situs utriusque Renis diversitas, partium memoratarum positioni quam egregie respondeat, satis cognoscitur. Plura, quæ ex observationibus rarioribus, in hominum animaliumque corporibus captis, his addi possent, ita comparata sunt, ut magis ad Historiae Anatomicae amplitudinem, quam ad objecti nostri tractationem, pertineant.

§. V.

Exposita Renum fede (§. iv.); horum memorabiles facilesque cum partibus circumjectis nexus proxime examen nostrum spectant. Plerique fibrosa quadam perficiuntur textura, quæ, undique diffusa, vicinis sese immergit. Ita e lumbis primum, vel proprius, ex recensitorum musculorum superficie, quibus Renes a tergo sunt appositi, simplex, multa, dilarabilis, ac tenuis producit cellulosa, qua mox ipsorum substantiae accrescit. Ea uti a posteriori, ita ab anteriori facie tota illis diversimode sese jungit, illigatque expansio Peritonæi. Haec scilicet, facta a contiguo pariete Diaphragmatis costarumque ultimarum excursu notabili, lumborum petendorum causa, supra Renes, hac in via sitos, trajicitur, obteggit hos simulque a cavitate abdominis secludit. Unde, adscita quadam involucri forma, Fasciæ Renalis, vel & membranae externae, nomine Anatomicis vulgo venire solet. Laxior ejus solito rariorque habitus, quem eo transitu induit, pinguedinis accumulationi mirifice favet. Atque haec non solum in animalibus saginatis, sed hominibus obaesis, copiosissime semper congesta, adeo mole increfcit, hac ut circumfusi & veluti sepulti Renes opprimantur ac suffocentur. Hinc quæ & quot gravia illis, caeterum sanissimis, plerumque inoriantur mala, ex urinae indole hujusque necessaria secretionem liberrima, jam plus minusve impedita, abunde apparet. Feliciora ideo iis reputanda sunt macilentiora, & siccioris temperiei corpora, quæ, pondere illo inerti
non

non gravata, vel parummodo ejus materiei, vel quandoque fluidum saltem tenueque oleum Fascia sua alunt. Haec ut memorata jam specie varia Renes laxè conveſtit, integra ac mobilis; itaque hos facili fibrarum ſuarum propagine, quaquaverſum immiſſa, partibus finitimis annectit. Neque alia, quam ſtrictior quaedam denſiorque eſt cellulofa, qua illi cum Hepate, craſſorum inteſtino- rum initio, Colo & Liene cohaereſcunt. Hiſce porro accedunt Renes Succentureati dicti, vel Capſulae Atrabiliariae, folliculi glanduloſi quaedam ſpecies, in Renum verorum apice nitide conſedentes, cui tam contextu fibroſo quam communi vinculo vaſcu- loſo & adipoſi involucri acceſſu ſunt firmiter affixi. Quod demum ſupremam majorum vaſorum conjunctionem attinet; haec cum minus firmandae Renum ſedi, quam fabricæ conſtituendæ, infer- vian; ad hujus potius expoſitionem revocanda videtur. Quod ſi jam perveſtigato horum nexu, hujus ratio rectè ſubducatur; li- quet, quam apte haereant Renes ad præſtantiffimam motus re- ſpirationis, alterni & corporis in inceſſu vim excipiendam. Mo- deratus hujus vigor tantum iis præſtat uſum, ut, ſine eo ſenſim elanguēſcentes, haud leviâ contrahere vitia ſoleant.

§. VI.

Exteriores Renum tractus contemplati, horum formam ante oculos ſiſtere poſſumus. Viscera ſunt, ſi ſana fuerint, mole parva, quorum longitudo raro quinque digitos tranſverſos excedit, latitudo ejus dimidiam & craſſities quartam fere partem adaequat. In figura illorum deſcribenda mire luſerunt Anatomicorum ingenia, quorum aliis imago Cordis, Teſtium, Semilunae, aliisque folio- rum Afari, Phaſeoli, pluriumque rerum arridet. Aliqua quidem ſimilitudo omnium, nulla tamen perfectâ obtinet, quae nec ipsis Renibus conſtat. Hi conſtantiori naturæ more externo ambitu con- vexo maximoque, latera ſpectante, lineam deſcribunt quodammodo ellipticam, quae, ad utrumque ducta extremum, circularis magis, a parte interna inaequaliter ſtatim decreſcit, ita ut in medio præ- primis introrſum flexa ſinus quandam ſpeciem efficiat. Hinc quae naſcitur facies, fabam utcunque aemulatur, quae dorſo recurvo & ſuperficie utrumque tumidula ac applanata, ab anteriori eſt ex- ciſa, qua, veluti ex umbilico, pedunculus exit, leguminis intus

parieti defigendus. Hac Renum forma, curatius paulo circum-
specta; manifesto circa fines apparet magnitudinis discrimen, quo-
rum quippe superior, seu caput, crassius extuberat, & inferior
sub sinu, longius paulo eductus, corpore leniter extenuari solet.
Eminentiae reliquae atque foveae, quae hinc inde conspiciuntur,
nil nisi partium adjectarum pressionem arguunt, cui, ut alia viscera,
ita etiam Renes se pulchre accommodant. Horum caeterum sub-
stantia, veterum Parenchyma, compacta, densa satis, unita in
adultis, aequabilis, globra & splendida in fatu interrupta, mi-
nores in portiones nitide divisa, molliorque esse advertitur. Pro-
prius ei color obscure in rubedinem vergit, vel etiam ad carneum
accedit, magis minusve dilutum. Tota demum si fuerit con-
tinua & aequata, una obducitur singulari membrana, interna
vocata, ut ab externa adiposa discernatur. Simplex illa te-
nuis, ut ut firma, pellucida, laevissima, strictissimeque circum-
texta est, ut nihil pinguedinis admittat & aegre detrahi possit.
Hoc opere ejus originem sequendo detegimus, quod a membrana
externa, sive communi vasorum emulgentium, proficiscatur, ita
nempe, ut haec ad ingressum suum exuant demittantque illam,
circa Renes explicandam. Tali modo artificiosissima horum textu-
ra sapienter & ordinata & munita est, ut muneri suo insigni tuto
vacare queat.

§. VII.

Ut jam substantia Renalis, superficietenus modo adumbrata,
(§. VI.) penitus introspectatur; ejus vasa pervestigare oportet.
Haec venerabilis antiquitas singulari appellavit nomine Emulgen-
tia, quod acre serum ex sanguine veluti eliciant, vel emulgeant.
Inter ea primo merito loco commemorandae sunt Arteriae, quae
inconstanti ut plurimum numero, una, duabus, vel pluribus radi-
cibus ex Aortae trunco prognasci solent. Dextra quidem ex latere
ejus proxime oriunda, Venae sociae anterioris comitatu leniter
mox descendit, ita ut angulum fere rectum exhibeat. Eadem spe-
cie sinistra ex propiori sibi parte ipsius provenit, dextra frequen-
tius inferior & brevior fere semper, utpote quae ortu suo, ob-
situm Aortae sinisteriorem ad spinam minori a Rene suo intervallo
dissidet. Ambae nunc Renales, sic editae, directo medium versus
cur-

curfu, priusquam viscera introeant sua, in varios se spargunt ramos, tres, quatuor, plures paucioresve, quibus ceu anchoris jactis, illis statim immeant. Nemo curiosior paulo naturae speculator has conspectari arterias potest, quin harum respectu Renum magnitudinem praesignem & animadvertat & valde admiretur. Utriusque vel plurium, si adsunt, lumina si simul capiuntur, nihil certe, vel parum, Aortae capacitate sua cedunt. Inde facile erit assequi, non mediocrem iis advehi sanguinis copiam, & ad futurum secretionis usum impendi.

Venae Emulgentes, Anatomice spectatae, facile principes sunt, quas Cava inferior, sub Hepate elapsa, toto, quo ad spinam decurrit, spatio usque ad Iliacarum Dichotomiam vario lusu progignit. Dextra si prodeat sola, gemina alias, vel trina, ex laterali canalibus illius parte educitur atque una cum arteria subdita ad Renem suum commeat. Ipsa, a principio mox deorsum inclinata brevi illum attingit, atque ramosa intrat. Altior vero sinistra, eminentior, longiorque, ob Renis, quem petit, sedem disjunctam magis elatioremque, prope originem suam oblique paulo transcendit aortam, & divisa demum, ut prior, corpus illius ingreditur. Venae hae, ut toto systemate suo, ita & hic majorem arteriis nactae sunt Diametrum, quam subtriplam circiter calculus demonstrat.

Enarratis cum vasis Arteriosis Venosisque ad Renes quoque deveniunt Nervi, subtiles quidem, & exigui, at memoratu tamen valde digni. Duplici nascuntur ex stirpe, nempe a pari intercostali & vago, quae numerosa sobole visceribus abdominalibus prospiciunt. Illi conspicuis aliquot ramis non ad externum solum Renum ambitum, sed horum quoque pertinent substantiam, adeo ut intimam cum intestinis, ventriculo, Hepate, Liene aliisque consensionem, in multis morbis quam molestissimam, nobis pariant.

Arteriae hae, Venae & propagines Nerveae, cellulosa nitide convinctae, accedente pelvi & molli pingui, omnibus interfuso, Renum sinus incolunt, totosque explent.

§. VIII.

Vasa Renalia, ab ortu considerata (§. VII.), ulteriori suo decursu, distributione, fine ac functione cursim prosequi, ordo jubet.

jubet. Haec peruestigaturis universa Renum substantia subtilissima sese nobis praebet cognoscenda. Hanc quidem incisio duplicem esse ostendit, Corticalem scilicet & Papillarem. Illa, a situ suo sic nuncupata, alteram ceu cortice amplectens, extima, proprio Renibus imbuta colore, mollis & lenta, ad visum homogenea, vix fibrosa, continua sibi & in aetate hominis provecta, digitum crassa apparet. Haec, interior, ceu medullaris, a papillarum, in quas abit, forma nomen consecuta, subalbicans, solidior & compactior, interrupta, priori quasi ubique agglutinata & interferta, latiori circa medium plaga extrema versus est attenuata. Papillae istae, vel carunculae papillares, a similitudine, quam cum mammariis gerunt, ita nominatae, pyramidalis quodammodo figurae, a latiori basi, Corticalem tenente substantiam, in obtusum mucronem deficiunt. Aliae ex iis aliis grandiores amplioresque longius protuberant, dum aliae breviores & magis coactae sedent. Vario ut plurimum numero, sex, septem vel quandoque octo quolibet ex Rene prodeunt, cujus vero dissectione duplo evadunt plures; ut a quibusdam inconsiderate referuntur. Omnes vero & singulae eo dispositae sunt modo, ut vertice suo ad sinum renalem conversae in pelvim incidant. Hisce solis sensibus edoctis, tantum abest, ut vera & intima pateat fabrica, ut contra sit abditissima. Ad hanc vero eruendam plurimum juvit. 1°. Sectio, more Eustachiano fere inimitabili instituta, qua constat arterias & venas Renes introgressas, statim quaquaversum diffundi, ita ut mediae, rectius versus ambitum ductae & reflexae, ibi introrsum serpant, laterales vero, continuo recurvatae ad extremitatum formam incedant. Primo hoc itinere canales illos se eximie promittere atque pro magnitudine sua ramos similiter insignes, sed minus crebros, at progressu suo sensim decrescientes, minores quoque & copiosiores dispergere. Haec vasorum renalium facies ut ut Renum quandam speciem perbelle exprimat; horum tamen structurae adhuc nobis saltem dat lineamenta. Hisce perficiendis incredibiliter profuit. 2°. Praeclara injectionis ars, in qua excolenda recentior praeprimis aetas quam felicissime versata fuit. Ejus auxilio a principibus Anatomicis detectum & ad oculum fere demonstratum fuit, quantum viscera nostra in sinu suo interiori recondant artificium. Videlicet repletis dextre Renibus, cernere est (a) horum corticalem substantiam maximam partem ex mul-

tis minutissimorum, mirifice sibi implicitorum, & fibrosa crescentium textura, vasculorum myriadibus esse compositam; (b) observatam ante divisionem & distributionem eo pergere ordine, ut vasorum majorum serie continua sese invicem propagantes, successive numero, exilitate, angustia atque tenuitate ad incredibilem usque subtilitatem crescant; (c) illas omnino universas a cursu suo rectilineo spatiolis minimis omni fere puncto deflecti, ita tamen, ut longe plurimi a Renum amplitudine, quam reptatu serpentino eleganti perambulant, ultimo substantiam papillarem versus pertendant; (d) arterias venasque pares ramificationum leges viasque sequentes easdem, perpetuo sese quousque sensibus confectari datur, concomitari, constituto inter utrasque commercio frequentissimo liberrimoque, ut facillimo in se aditu pateant; (e) substantiam papillarem non attexi simpliciter corticali, sed ultimis huic continuari canaliculis, nomine fistularum Bellinianarum vulgo notis, numerosissimis, exilissimis, cellulosa strictissime nexis & radiorum instar, ex latiori Renum ambitu recta dimanantium ex proximo singulas versus papillas convergendo sensim ad harum circumferentiam patulis demum osculis exeuntibus.

§. IX.

Perquisita haec in universum Renum structura quam eximie Oeconomiae suae conformata sit, facile liquet. Hujus quidem multiplex administratio ad unum tamen potissimumque secretionis urinae usum respicit. Hujus causa multus, ex communi fonte vitali largiter haustus, ab arteriis emulgentibus affertur sanguis, qui viribus cordis, arteriarum ipsarum, respirationis & motus animalis appulsus per renalem substantiam vividissime agitur. Hoc trajectu 1°. pars ejus longe maxima, crassior, blandior, levior & inertior, ab organis repudiata secretoriis, in pristinum circulum ad vitae universalis emolumentum revertitur. Atque huic solito redditur muneri venarum sanguiferarum, quae primum ab arteriis ejusdem nominis prognatae, innumerabiles & perexiles, sensim inter se confluentes, ambas demum conficiunt renales, venae cavae insinuatæ. Quam expedita atque aperta sit haec via, experimenta injectoria saepius iterata luculente testantur. Nobilior 2°. portio aquosior excrementitiis magis onusta particulis iisdem provecta

causis motricibus, vasorum angustis superatis, ad ultimos usque corticalis substantiae terminos pervenit. Ipsa hujus mirabili valde fabrica sapientissimae naturae auspicio & instituto, non facile explicabili, secreta ad papillarum dein sedem promovetur, qua mox fistulas Bellinianas, ceu ductus excretorios, secretoriis immediate continuatos ingressa, horum demum patulis ex osculis, libere circa illas hiantibus, erumpit. Notandus hic omnium instar meatus, quo praecipua Renum functio absolvitur, haud difficili rursus negotio adacto fluido colorato nobis commonstratur. Hoc nempe una & perpetua canalium serie, nulla conglomeratione glandulosa intermixta, permanens sat prompte ex tubulis illis ultimis urina-riis dilutius paulo exstillare solet. Quin imo sola horum pressione lotium conspicuis prolici posse guttulis, ut roris adinstar prove-niat, dudum fuit exploratum. Viscera nostra 3°. ex humorum suorum massa lympham nobis depromunt laudabilem, quae a nu-tritionis opere superstes & superflua, propriis recepta vasis ad Chyli receptaculum defertur. Non spernendam ejus esse copiam numerosae comprobant venae lymphaticae, quae arteriosae origi-nis ex interioribus emergentes, Renum superficiem perreptant & tandem in trunculos quosdam majores congregatae ad glandulas lumbares, ut & vicinum ductum Thoracicum procedunt. Miran-dum certe, perspecta hujus actionis indole, Naturam eandem fa-bricam tam variis potuisse aptare usibus, ut nullis deficiat. Ad hanc multiplicem humorum dispensationem accedit 4°. functio uni-versalis, cutaneae similis, quae Transpiratio dicitur. Ut viscera omnia, ita & Renes propriam circa se habent atmosphaeram, pul-sis ad ambitum fluidis subtilioribus, quae halitus specie ex omni ejus puncto evehuntur. Haec vaporosa emanatio ex arteriis fit minimis, quae a majoribus internis profectae, continua proger-minatione ad exteriora migrant. Ex his aliquae, saepe numero longius extensae, ad ipsam adeunt fasciam adiposam, hancque Renibus leviter conjungunt. Nec minus & hic naturalis viget resorptio, non contemnenda liquidi vitalis restauratrix, bibulis mandata venis, quae innumeris principiis extus natae, ad intus se recipiant, Emulgentibus committendae, quarum inde systema omnibus numeris absolutum redditur.

§. X.

Ex Renibus, munere defunctis suo, urina continente, qua depluit, vi in vesicam confluit. Canales, quibus excipitur devehiturque notissimi, ab officio suo Ureteres vulgo vocantur. Hi ob aptissimum cum iis nexum, consensum mutuum & morbi nostri ex ipsis proventum, in prima hac Anatomica Dissertationis parte haud omittendi esse videntur. Originem trahunt suam ex pelvi, quae, quasi cisterna quaedam, tota membranacea, fatis ampla, inaequabilis, dilatabilis multo, retro vasa emulgentia sita, inferius extra sinum renalem prominet. Una & continua ibi ex ramis seu tubulis quibusdam producitur singularibus, tenuis quoque & membranosa indolis, figuraeque irregularis, qui basi papillarum per orbem circumpositi, singuli adeoque harum numero respondentes, mox inter se varia specie coeunt, expansisque cavitatem pelvis efformant. Haec jam angustata cito, ad infundibuli instar, in ureteres abit, qui fortes, pennam circiter anserinam crassi, ab adpectu non male veteribus nervosi dicti, longique a Renum altitudine flexuoso cursu per lumbos ad vesicam contendunt, in quam demum obliquo inter membranas decursu a regione posteriori non longe a collo, egrediuntur. Huc ita & descensu naturali & motu quodam systolico & diastolico ureterum atque agitatione partium vicinarum deducta urina aptissimum reperit locum, quo congesta sensim morari possit, usque dum opportunum excretionis tempus eveniat.

§. XI.

Haec, jam summatim descripta, organa sunt, quae haud exiguo certe cum sanitatis & vitae periculo Nephritis invadit. Ea sic quidem esse nata, ut hac occupari facile possint, nemini, qui, gnarus fabricae illorum, inflammationis doctrinam simul leviter attigit, arduum erit perspicere. Haec tota ab obstructione pendet sanguinea, transitum intercludente, cum valido & febrili humorum, a tergo incessentium, impetu conjuncta. Utraque haec conditio, proh dolor! aequae in gemina nostra, quam in alia quaecunque corporis humani viscera incidit. Etenim 1°. illa ex canalibus constructa conoideis vel arteriosis, quorum in progressu sectiones

eo sensim usque diminuuntur, ut ultimo prae summa angustia, omnem visus aciem quam longissime effugiant. Neminem latet, hanc illorum figuram, pulchellam caeterum efficacissimamque, atque parvitatem, inter plura rationem praebere mechanicam praecipuam, ex qua, quotquot sunt, morbi inflammatorii solent derivari. Vasa illa 2°. a primo introitu suo ad exitum usque flexuosum maxime & anfractuosum pergunt iter, quod sane mireris, fluida nostra naturalia semper eluctari posse. Eo uti horum impetus repetitis in cursibus multum retunditur; ita & velocitas, directio & aequabilitas fluminis valde mutatur, auctis omni puncto resistentiis, a quibus demum obstructionis discrimen redundat. Ipsa haec vasculosa fabrica 3°. adeo stricto & subtili nexu concrevit, ut densitatem & duritiem substantiae renalis reddat haud medio-crem, quae novam afferat circulationi moram, necesse est. Ea Renum textura 4°. pro sua, qua gaudet sensilitate spasmodicas quoque sustinet affectiones, quae quam variis humorum motum perturbare possint modis, inter Medicos palam constat. Certe observatae dudum mutationes, quae in secretionem & colore urinae ex Hysteriis, Hypochondriacis, Colicis, Podagricis & Arthriticis affectibus oriuntur, nullum in his dabitur nobis relinquunt. Neque 5°. silentio praetermitti debet insigne adipis pondus, quod, Renibus saepe numero superfusum, pressione sua non parvam illis vim inferre solet. Quicumque 6°. sanguinis, huc advecti, molem, celeritatemque secum animo reputat; ille sponte assequitur, nihil impedire, quo minus & hic, ingruentibus causis, Phlegmone accendatur. Quin imo 7°. Renum sedes non parum violentis corporis concussibus & viscerum abdominalium gravitationi est exposita, quibus partim humorum impetus huc versus retrahitur, partim ordinarius illorum cursus distinetur sufflaminaturque. Materies urinae 8°. , quae ex omnium coctionum officinis perpetuo & ubertim affluit, acrimonia & crassitie particularum, quibus in sano, sed maxime morbofo statu ex metastasi scatet, multa crebro invehit mala, ex quibus etiam Nephritis consequi potest.

§. XII.

Ut vero effectu ipso spectabilem Nephritidis ortum intueamur; ad causarum hujus enumerationem perlustrationemque exactam de-

deveniendum est. Hae, quam multae sint & diversae, tam forma, quam vi sua, praxis medica luculenter nos edocet. Facilis in harum disquisitione ordo tenetur, si ad memoratam (§. XI.) duplicem conditionem, obstructionem scilicet Phlogisticam, & hujus comitem individuum, motum febrilem concitatissimum, animum advertamus. Hinc statim primaria nascitur causarum dichotomia, quae proximam complectitur, in inflammationis historia valde momentosam. Priores vel ad vitia arteriarum sanguiferarum, vel massae sanguineae, vel utriusque, referri solent. Illae sola, quam patiuntur, cavi sui angustatione sunt notandae, quae (a) vel ex virtutis contractricis vitalis excessu, vel (b) prava canalium illorum indole, vel (c) violentia quadam externa existit. Inter complures, quae triplici hac classe contentae, remotiori titulo describuntur, causas & quidem primas, a nobis animi Pathemata numerantur. Haec veluti tyrannidem in rempublicam corporis humani exercent. Ea, qua hoc pollet, facultas motrix, non aliunde quam ex fonte nervoso promanat. Quare, quam primum hujus liquidi enormitici in fibras influxus augetur, harum actio systolica actutum intenditur. Verum quid quaeso systema ejus mobilissimum vehementius percellit, majoresque ciere fluctus potest, quam affectibus agitata mens? Hinc, qui se late ubique diffundunt, motus spastici arterias praeprimis ad tantas redigunt constrictiones, ut frustra saepe obstructiones inflammatorias arcere coneris. Atque hae eo effectu in cuncta cadere possunt viscera, & Renes quoque opprimere; quemadmodum observationes practicae ab omni fere tempore perhibent. Quae autem eo nomine & omine sinistro, maxime notanda Pathemata, sunt, quae calidiora vel vehementiora appellantur; ut ira, terror &c. Haec, si quae alia, hominem nervosum quam gravissime afficiunt, ut fluida nostra instar torrentis ferantur & valde inaeftuent. Quapropter haud mirandum, si, motis tanto fervore turbis, Nephritis oriatur.

§. XIII.

In numero causarum primae classis (§. XII.) magna quoque stimulorum vis, ex multiplicis naturae acrimonia ingenita, nobis ponenda venit. Haec in se spectata, licet proprie ad morbosam sanguinis diathesin pertineat; at actu tamen suo in solidorum affe-

tionem transit. Ejus enim labes eatenus modo Phlegmonem creat, quatenus sensiliffimas arteriolarum tunicas, vel extus, vel intus, pungendo, rodendo, & laceffendo earum contractionem naturalem pervertit, convulsivam reddit ac turbulentam, circulationis campum angustat, ficque, quibus inhaeret, liquidis, impetuose actis, & allectis viam praecludit. Ea, quae hic praeprimis tragaediam agunt, acria sunt 1°. ingesta quaelibet, sale volatili mordaci alcalino gravida, quae antiscorbuticorum catalogo vulgo inscribuntur; 2°. Aromata Indica calidiora & ex his confectae conditurae, perniciosae gulae deliciae & irritamenta, quibus secunda mensa egregie ad aegrotationem instrui solet; 3°. potulenta ex iisdem cum spiritibus & vinis generosioribus parata & immoderate hausta, neque non cerevisiarum fervidiorum genera, quae, praeter Nephritidem, tot nobis conciant mala, ut vere & recte dicatur: *Non facit ad longam crapula multa diem.* 4°. Nativa & composita balsama quam plurima, Therebinthinata, Sulphurea, Juniperina & olea ex his destillata acerrima, quae Antinephriticorum nomine vulgo superbiunt; 5°. Diuretica illa potentissima & ferme caustica insecta, Afelli, Formicae, Lumbrici terrestres, Coccionellae, Cantharides & Pharmaca ex his varia sed exitiosa arte effecta; quae, sponte sua velocissime Renes petentia, horum substantiam pervadendo vasculosam non solum deterunt, lancinant & convellunt; sed magnam etiam humorum copiam secum abripiunt, ficque non una ratione inflammationem apportant; 6°. Mercurialia Aeri juncta, hujus tincturae cum spiritibus alcalinis, vapores arsenicales & alia venena, quae spasmo universali inducto terribilique, Renes facile incendere possunt; 7°. Aphrodisiaca, nimia irritatione semen prolectantia, a quibus uti partium genitalium aestus & turgescencia, ita & totius systematis uropoietici valida commotio tensioque saepissime excitatur. Ex quibus sponte elucescit, quantum & huic velificetur immodicus Veneris usus, cujus voluptatibus caeterum foede corpora liquefcunt.

§. XIV.

Altera causarum inflammationis nostrae classis multifaria, quae fabricae arteriosae innascuntur, vitia recipit. Haec ordinario duplicis statuuntur generis, alia quae in parte ejus membranacea, & alia,

alia, quae in vasculosa versantur. Illa quae & qualia sint, Anatomie practica nobis inculentissime ostendit. Videlicet constat ex hac, molles tenerasque arteriarum membranas praeter naturam saepe emungi, siccescere, rigescere, stringi, crispari, perrodi, exasperari, crassescere, ossescere & a sana natura sua millenis forsan aliis modis degenerare. Pars vasculosa, pro ea, quam toties stupemus, subtilitate, tenuitate, & mirifica ramorum diffusionem multum quoque periclitatur humorum stagnationibus, congestionibus, obstructionibus, tumoribusque, quibus introrsum versus arteriarum primarium cavum per gradus coarctatur, ita ut demum quandoque aboleatur totum: quod si nunc constructionem Renum, urinosae materiae, continuo & copiose appellentis, secretionem, calculosarum concretionum rationem & colluviei morbosae per illos transfluxum, criticamque evacuationem, naturae solemnem, attendamus, facile ad credendum inducimur, recensita mala in Nephritidem posse evadere.

§. XV.

Quae in tertia classe expendendae sunt Nephritidis causae violentiae externae specie sese nobis objiciunt. Hae vel omnes, vel pleraeque, magis minusve graves funestique sunt casus & affectus, qui extus vel intus nati, Renibus sinistre incidunt. Inter eos primo habentur vulnera, quae vel lumbis solum excipiuntur, vel altius ad illos usque penetrant. Utroque ex infortunio Nephritidem esse metuendam, planissime liquet. Sive enim viscera illa ipsa sint fauciata, vel partes finitimae laesae; inflammatio vera iis proxime supervenit, vel hujus effectum ab externis ingruit; factum scilicet tumore, abscessu, puris cumulatioris elapsu, confluxu similibusque. Idem porro instat periculum, si interius in locis Renum vicinis Phlegmone obtingit, haecque benigna resolutione expediri nequit, vel intestina flatu sunt distenta, vel humores effusi circumcirca colliguntur, acres fiunt corroduntque. Quidne praeterea pertimescendum a lumborum percussu, ictu, lapsu & hujusmodi laesionibus pluribus? Contusio, quae hic evenit, partium formam & fabricam organicam funditus saepe evertit, ita ut vasis disruptis & contritis, fluida effundantur, haereant, corrumpantur intermoriananturque fere omnia. Quin ingens, quae his subnasci solet,

in-

inflammatio, nostrum rursus afferre morbum possit, haud dubitatur. Verum alia adhuc violentiae externae obtinet ratio. Renes licet cavo abdominis sint exclusi, hujus tamen visceribus substernuntur (§. iv. & v). Illi ergo, homine supino jacente, eorum sustinet molem, qua continuo urgeantur, musculosae carni duriori apprimantur, comprimanturque, est necesse. Hinc, arctatis de novo vasis, humores liberiori suo transitu prohibentur, in majores incurrunt angustias & crassior praeprimis densiorque sanguis, vivide impulsus, ad obstructionis veluti necessitatem compellitur. Quapropter somno nimio & diuturnioribus morbis haud infrequenter intercedit Nephritis, aegrotantibus longo tempore lecto suo detentis. Ne alia plura meminerimus mala, quae eadem ex stirpe trahuntur; ut praecipue nominanda est calculosa saburra, qua referri Renes miseram inflammationis sortem subeunt. Ea quam primum sese internis vasorum parietibus affigit, posito quasi rudimento, ceu semine, sensim accrescit, eoque jam, cavo illorum diminuto, flumini vitali obviam obsistit. Prout deinde ipsa magis magisque augetur, ut lapilli formam & magnitudinem capiat, ille proprium non solum, quem obsidet, canalem obturat, sed pondere etiam suo & duritie, tumoris instar, vicinos circumcirca coangustat, horumque aditum includit, ex quo nova formidolosaque obstructio progignitur. Hujus demum causa non modo ex tali violentia, verum quoque ex resistentia externa advenit. Haec, quae nobis praecipue est annotanda, quandoque ex ureteribus surgit. Hi vel tumore, membranis suis innato, vel ingesta materie crassa, sordida & terrestri, urinis permista, vel calculo, ex Renibus delapso, vel grumo sanguinis adeo obstipantur, ut nihil amplius lotii transmittere queant. Interea, dum hoc jugiter ex papillis destillat, (§. viii. ix. x.) supra obicem collectum brevi adscendit, supernam ureteris partem cum pelvi explet, distendit immaniter & impressione insuperabili in sinum renalem & vasa huic inplantata secretionis suae officinam destruit. Tam multiplices, quam potentes, atque ancipites his intersunt concurruntque Nephritidis causae, ut certe cuilibet sese sponte ante oculos exponant.

§. XVI.

Nephritidem, ut aliam utcunque inflammationem, ex vitiato
etiam

etiam latice sanguineo manare, sub generali causarum divisione (§. XII.) inuimus. Ille quo noceat modo, si acrimonia laborat, vel ex corruptione propria vel particularum hostilium peregrinarumque admistione, visum fuit (§. XIII.). Jam idem rursus incusandus, non ita quidem blanditiei, quam tenuitatis justae defectu, aut crassitudine nimia, densitate, tenacitate, lentore vel, si mavis, viscositate. Haec sive aestu cæli generetur immodico, sive justo majori actionum corporis nostri assiduitate, ut vigiliis, laboribusque nimis, sive Chyli crassi & viscosi excessu, sive pravo rerum adstringentium spirituofarumque abusu, sive intemperie qualicunque; canaliculi arteriosi, sanguini tali vehendo inepti, dum fortius excitantur, in obstructionis discrimen conjiciuntur. Atque hoc præsens habetur, si motus circulatorii fervor accedat spissumque liquidum a tergo propellere ulterius insistat. Quin imo idem ille impetus sanguinis, caeterum laudabilis, cursum adeo accelerare potest, ille ut ex vasorum suorum finibus in alienos projectus impactusque subtilioribus consistat. Quae hinc inducitur singularis inflammationis species ab errore loci appellare consuevit. Hanc, aequè ac alteram, Nephritidi esse adscribendam, facillime cognoscimus, si ejus specialiores causas, huc pertinentes, attente parum speculemur. In his merito ponitur cursus violentior, cui universa humorum velocitas & excretionum cutanearum proventus semper respondet. Sed cum festino pedum motu lumbi valde quatiantur, & corpore translato mobilia abdominis viscera, mox sursum, mox deorsum, ruant; manifestum est, iis Renes non leviter simul feriri, contrudi & liquida sua densiora & accelerata fortius vicissim transadigere. Haec, si acrius provoluta, si ductus uriniferi laxius pateant, hos permeant & foras saepe proripiunt mictu cruento, vel circa strictiora eorum principia retenta & coacta Nephritidem procreant. Non minus reprobanda esse violentiora corporis exercitia, labores graviores, saltationes, luctas, ponderum elevationes & similia roboris virilis & heroici pericula, quilibet lucide videt. Intensiori enim, qui in iis editur, nixu totum veluti genus musculosum insurgit & intenditur, spiritus pulmonibus coercetur, his ita distentis & inflatis sanguis venosus in itinere suo ex dextro in sinistram cor accumulatur retardaturque. Eodem tempore contracto Diaphragmate, subditae partes depelluntur, colliduntur, constipanturque, compressis rursus ab omni

regione Renibus, inter prela veluti positus, vasisque fanguine tumentibus. Quid inde? hic cum prompte circulum suum remeteri nequeat, gradum tunc sistit, vel saltem lentius serpit, pressiois fuscipit molestiam ab incumbentibus & in extremum necessario adducitur (§. xv). Vix opus est pluribus, proposita lustranti, ad perspicendam vim illam detrimentosam, qua Renes equitatione citatori afficiuntur. Quantusne hoc ex frequentiori corporis succussu viscerum omnium projectus? quam gravis horum dum deorsum feruntur, cum illis collisus atque percussio? neque his parum simul aortae descendens fanguinem praecipitari, inferiora versus rapi, Renes inundare, impetere & ex errore loci inflammare, nemini obscurum esse potest. Verum cuncta haec mala eo magis esse extimescenda, quo plus humoribus abundat homo, res ipsa loquitur. Sola profecto Plethora, causis enarratis existentibus, ita est comparata, ut in Nephritidem abeat. Quapropter non mirandum, hanc, suppressis evacuationibus naturalibus menstruorum, imo & morborum Haemorrhoidalibus, ad Renes versis, contingere, quemadmodum observationes practicae, fide dignissimae, luculenter comprobant.

§. XVII.

Altera conditio, quae veluti essentiam obstructionis phlogisticae ingreditur, in motu febrili posita esse deprehenditur (§. xii). Tota ab hoc manat vis illa intensa, cum qua liquida, libere adhuc circumueuntia, in canales infarctos irruunt. Ea si curatius paulo inquiratur, neququam videtur simplicem adeo, quam quidem statuunt, mechanicam circuli imminuti rationem, sed potius stimulum prorsus singularem sequi. Hic, qualiscunque etiam fuerit, externus vel internus, naturalis vel praeternaturalis, ad virtutem motricem solidorum nostrorum proritandam valeat, oportet. Agitur ergo unice de systematis nervei affectione violentiori, quam, quae praecedunt, vel conjunctae sunt inflammationi, causae facile producere possunt. Harum jam nomine merito designantur omnes, quae exposito modo Nephritidem pariunt, cujus ergo tam obstructionis, quam febris acutissimae, ratio vera dilucet.

§. XVIII.

§. XVIII.

Postquam Nephritidis ortum dedita investigavimus opera; nostri erit, continuo tractationis nexu exitiosos ejus effectus perfectari (§. III). Hi cum numerosi sint & natura multum discrepent, ea commode serie exponuntur, qua ex composito inflammationis statu, nimirum obstructione rubra, & impetu febrili profluunt. Hic primum, in universum spectatus, vehementer saevit excitatque aegro aestum intolerabilem, sudorem, sitim, vigiliam, inquietudines, deliria & quae haec ordinarie comitantur symptomata quam plurima. Ipse vero ea, qua proxime in morbi sedem grassatur, violentia materiem impactam percutit, intrudit altius, immotam compingit, densat & canales arteriosos, illa obfessos, nec liberandos, fortiter atterit, infringit, perurit, distendit, extenuatque. Unde statim dolor oritur vere inflammatorius, ingens, fervidus, tensivus, pungens, profundus atque in lumbis ea parte fixus, qua Renes jacent (§. IV). Inde si horum dexter fuerit inflammatus, ille supra ad Hepar, septum transversum & infimas hujus lateris costas, si sinister, ad Lienem & infra versus spinae extremum excurrit. Eadem actione febris fatali, qui simul summo cruciatu increfcit tumor substantiam vasculosam magis magisque occupat, opprimit, coarctat & sic obstructionis plagam secum in omnem ambitum extendit. Effectus hi proximi tempestatis febrilis novum symptomatum agmen conflant, quod per totam fere machinam animalemi misere erumpit. Videlicet cum nervosi generis nexu tam eximia Renibus constituta sit cum visceribus abdominalibus consensio (§. VII.); cuncta ex hac, illis laborantibus, vehementissimas trahere turbas solent. Hae dirae sunt illae convulsiones, dolorificorum tumorum comites, quae omnia pervagantur. Venter, iis suo impeditus officio, totus mox subvertitur, testibus inappetentia, horrore, nausea, ructibus continuis & vomitu terrifico, qui ad bilis ejectionem usque aegrum miserrime divexat, neque ullis remediis facile compesci potest. Fistula intestinalis similiter agitata, pessime habet, doloribus urgetur vagis intensissimis colicis Iliacisque, anxietate, inflatione abdominis, tensione & alvi fluxu molestissimo stipatis. Quin & spasmodum vis inferiora incessit & canales uriniferos, vesicam, organa genitalia & inguina quam gravissime afficit. Quid? quod ea adeo longe in-

terdum serpat, ut diffiti corripiantur testes & horum, qui ex eodem cum Rene inflammato latere pendet, dexter vel sinister, non solum indoleat, sed etiam sursum retrahatur. Praeterea cum gravis tumor inflammatorius in partes subjectas musculosas recumbat; hae non levem ex pressione noxam capiunt. Hinc fieri haud raro solet, ut unum alterumve crus propemodum Paralyfin nanciscatur, quam & stupor & immobilitas satis portendere videntur.

§. XIX.

Quod ad symptomata attinet Nephritidis, quae sola ex obstructione inflammatoria proficiscuntur; haec non minus gravia sunt & ferocia, quam modo exposita (§. XVIII.). Ea quidem morbi pars non adeo, ut prior, actu suo furere apparet, cum inertissima ejus materies, immobilis plane, in arteriarum angustiis desideat. Verumtamen eo ipso illa omnes corporis functiones & praecipue Renum mirifice turbat, hoc est, urinae secretionem remoratur intercipitque. Hinc dum 1°. particulae acres urinosae ea, quae debent, copia, via illa excludi atque expurgari nequeunt; ipsae multum in sanguine remanent, replent hunc, inficiunt & teterrime corrumpunt. Unde memorata non solum symptomata ingravescent, sed novorum fit accessus, quorum natura ex Cacochymiae praesentis genio percipitur. Ea 2°. obtinet in motu humorum nostrorum lex, ut hi, opposita in una parte resistentia, in aliam abundantius sese conjiciant. Quicumque nunc ex Renibus fuerit obstructus; sanguis ab hoc repressus, in alterum, ex adverso proxime situm, facile involat novamque calamitatem importare valet (§. XVI.). Eadem ex causa ille deorsum pulsus in vasa spermatica proxima & libera rapitur, quae redundationis effectum inguina & testes quam gravissime affliçant. Cum 3°. pro majori minorive obstructionis magnitudine, vel plura vel pauciora vascula secretoria vitiata sint vel destructa; ea, quae adhuc redditur, urina in copia, colore, odore, consistentiaque vel substantia quam plurimum differt. In principio, flagrante maxime spasmu, mungi solet pauca, tenuis, aquae adinstar insipida & ferme tota inodora. Ea quae deinde, morbo paulo proVectiori, mittitur, colorem fundit flammeum, ruberrimum, pertinacem & acrimonia sua ad molestissimam stimulat micturitionem. In Nephritide calculosa, uri-

urinofam vehit materiem & continuo, at inani, mingendi conatu, aegrum dies noctesque fatigat. Quandoquidem tandem, silente prorsus Renum actione, egeritur nulla & nata Ischuria vehementissimorum symptomatum agmen claudit.

§. XX.

Pervestigatis rite intellectisque Nephritidis causis atque effectibus; tota ejus facies indolesque ab omni parte sese nobis repraesentat. Ergo & vera ipsius jam habetur Diagnoseos theoria, quae corpori aegro praesenti recte applicata, artem fallere nequit. Ut vero uno quasi intuitu scitu necessaria pateant signa; praecipua ex symptomatibus commemoratis (§. XVIII, XIX.) conferre paucisque complecti, operae pretium erit. Quod si quis genuina affectus est Nephritide, praegressa una alterave causarum (§. XII. ad XVII.); ille cum febris acutissima perpetitur ardorem, pulsationem & dolorem lumborum acerrimum, levare nescium atque quacunque decubitus & situs mutatione, nec non organorum respiratoriorum, & cum his conjuncta viscerum abdominalium agitatione violentiori gravescentem. Idem simul, sed mitior paulo & variabili sensu percurrit dorsum, abdomen, femora, inguina & testem unum alterumve, Reni morbofo proximum. Naturalis porro urinae secretio multum perimitur, fluitque saltem sub ingressu morbi pauca, clara, pellucida, cruda, tenuissima, deinde saturatissime rubra, sed parca semper, iterato laboriose & anxie evacuanda, atque interdum plane nulla. Interveniunt his anxietates praecordiorum, ructus, anorexia, imo horror ciborum, vomendi conatus assidui & vomitiones creberrimae etiam a blandissimis haustis, tormina ventris, Colicae & Iliacae passiones, ac Diarrhaeae. In hoc miserando naturae statu demum torpida jacent, immobilia, & stupore oppressa, crura ambo, vel illud, quod loco affecto respondet. Cuncta haec phaenomena attente observata, causarum simul habita ratione, tam certo nobis Nephritidis praesentiam declarant, hanc ut facili negotio a morbis affinibus, Calculo Renum, Colica inflammatoria, passione Iliaca, Lumbagine Rheumatica, dolore Ischiatico & Nephritico hysterico internoscere possimus. Ut praecipuas, quae differentiam illorum specificam constituunt, notas breviter recenseamus; Renes calculum gerere

testantur dolor hebes & gravativus, regione lumborum circumscriptus, allato stimulo potissimum motu corporis majori acerbior, urinaque arenulis & lapillis saepius onusta, aegro caeterum sat commode valente. Verum sedulo huic cavendum est, ne quem alicujus momenti errorem in rerum sex nonnaturalium usu admittat, quippe quo brevi obstructio in Nephritidem inflammatoriam convertitur. Ab hac discernitur Colica dolore a spina remotiori, per abdomen anterius magis diffuso, post assumpta oppido crescente, nausea terribili, vomitu fere continuo, alvi pertinacissima saepe obstipatione, excretionequae libera urinae haud strangurosae, sed turbidae, crassae & valde coloratae. His ipsis sese adhuc manifestius distinguit passio Iliaca, utpote quae altiore tubi intestinalis partem in medio magis ventre collocatam prehendit, ideoque a Renum sede longius abest. Lumbaginis Rheumaticae & mali Coxarii vel Ischiatici dignotio haud difficulter a locorum conditione, tactu & aspectu petitur, misso symptomatum leniorum discrimine satis insigni. Quod Nephritidem hystericam tandem attinet, haec tum accessu suo, quam cursu & exitu, adeo longe a nostra recedit, ut a tyrone in praxi medica confundi nequeat.

§. XXI.

Tradita haecenus Nephritidis historia sola, quae adhuc huic adjicienda restat, prognosi generali integre absolvitur. In hac nobis ambiguum veluti certamen naturae cum morbo ejusque exitum secundum vel sinistram, ante oculos proponimus. De hoc in viscerum nostrorum inflammationibus ut plurimum esse metuendum, ex eminentissimis, quae gerunt, vitae muniis, in universum constat. Hac ex ratione nec Renum phlegmonem periculo vacare, arguendum erit. Verum hoc, dum accidit, metiendum est 1°. causae allatae violentia & hac nata inflammatione majori vel minori (§. XII. ad XVI.); 2°. symptomatum vehementia, ex actionum plurium pauciorumve vitalium & naturalium perturbatione potissimumque ex urinae vel praepedita valde, vel inhibita prorsus, evacuatione aestimanda (§. XVIII. XIX.); 3°. illorum pertinacia & rebeli contra vim remediorum genio; 4°. aegri aetate proveciori, infirmitate, & temperatura calidiori sicciorique;

5°. fre-

5°. frequentiori morbi ex calculo recurfu; 6°. medicamentorum magis minusve convenienti administratione.

§. XXII.

ANCEPS ille Nephritidis exitus, qualis futurus fit, faustus vel funestus, distinctius percipietur, si triplicem communem inflammationis decursum in sanitatem, alium morbum & mortem expendamus. Primus Naturam nobis sistit victricem, malo debellato vel virtute propria sola, vel arte auxiliatrice accedente. Haec, qua morbus cedit, via Resolutionis dicitur, qua materies obstructionis superata vel humorum consortio restituitur, vel operosiori soluta modo, morbosae adhuc indolis, foras amandatur. Prioris eventus spes nobis elucescit ex naturali corporis aegri conditione a diathesi phlogistica acriori aliena. Ea se in solidis prodit molli-
tie, flexilitate ab moderatiori in actionem nisu atque in fluidis lenitate, gravitate justa, tenuitate mobilitateque. Hic Oecomiae nostrae status non finit exardescere nimium febrem inflammatoriam, sed hanc ita sustinet, ut impactum modo rite aggrediatur, atque submoveatur. Eo nunc faciliori hoc opere excludit, quo minus fortiter adactum compactumque pauciora obsidet vasa obsequiosioraque. Hinc plerumque perfecta ante septimum ab ingressu morbi diem vel in mitiori ante decimum quartum ex observatione practitorum consequi crisis solet. Haec ea ratione producitur, ut proxima Phlegmones causa materialis attenuata, fusa & cocta ex vasis renalibus successive prematur & excussa per fistulas Bellinianas continuas (§. VIII. IX.) agatur & cum urina educatur. Haec, quae tunc vere critica est, redditur multa, crassa, ruffa, & sedimento gravi, spisso & albido obsessa. Auspicatus ejus fluxus pergit tam diu, donec omne inflammatum prorsus discussum exhaustumque fuerit. Eo tempore simul acria, quæ exorta erant, symptomata paulatim levantur, abeunt cessantque demum omnia, sanitate integra redeunte. Uti nunc in aliis morbis inflammatoriis, ita etiam in nostro natura semper actiuosa, salutaribus evacuationibus sibi saepe mederi optime novit. Inter has merito laudatur haemorrhoidalis, quam Melancholicis, Nephriticisque bonam esse Magnus Hippocrates nobis annotavit. Recentior Medicorum schola huic jure consentit, perspecta clarius excretionis il-
lius

lius indole, qua multum sanguinis spissi, venosi, plus minus atri ex systemate circulatorio vitali expurgari solet. Hoc sic libere & largiter fluente, massa humorum statim minuitur & ea liberatur parte, qua Nephritis opprimi & gravari maxime posset. Verum praeterea cum eo successive mutetur circulationis impetus & ad inferiora adducatur; Renes minus infarciuntur, urgentur & a mole sua expeditius vindicantur. Non dubium est, quin opportuna uteri Haemorrhagia eosdem saluberrimos effectus edere queat.

§. XXIII.

Exposita paucis benigna Resolutionis forma (§. xxii.); haec quam egregie salutis respondeat aegri & gloriae artis, sponte liquet. Nulla certe hac utriusque optabilior, nullaque praeclarior unquam accidere potest. Gravissima eo mitius feruntur mala; quo minus sunt longinqua & diuturna. Nephritis ex natura inflammationis suae ad brevem adeo felicemque semper perducitur finem nequit. Pertinacior quandoque, violentioribus nata ex causis, grandiorque mutata prorsus facie in suppurationem convertitur. Scilicet cum febris (§. xvii), memorato modo partem inflammatam amoliri nequit, saevior vim suam ad fabricam ejus solvendam intendit. Vasa infarcta tunc magis magisque distenta & extenuata, crescente tumore, demum rumpuntur, ita ut inter laceros ejus fines protrusa materies liquidis permixta naturalibus, mollita, subacta, calore & motu vitali in pus coquatur. Actio haec, ut effectus testatur, intensa admodum, & fere hostilis, non nisi extremam sequitur necessitatem. Haec licet, occulta in se, sensus fugiat; ex certa tamen symptomatum, quae Nephritis profert, comparatione cognoscitur. Ea omnia, vel quidem quae sunt praecipua (§. xx), a principio ejus non solum vehementius insurgunt, sed insistent pertinacius, nullis vel levanda vel abigenda remediis. Neque ulla, instante ordinario definitae criseos tempore (§. xxii), eoque elapso, sperandae vel factae resolutionis indicia in urina vel alia mutatione sensibili apparent. Cruda, quae adest, inflammatio irresolubilis manet maximisque urit cruciatibus aegrum, donec veram subeat suppurationem. Haec simul atque jam exoritur; morbus prior acutissimus in mitiorem quidem, at plerumque etiam lentiozem degenerat. Imminuta multum febrili, aestus remittit &
do-

dolorem punctorum mollior excipit pulsatio. Distentissimi ante canales & modo disrupti, renituntur minus integris vividioresque oscillationes admittunt. Multae & vagae iis intercedunt horripulationes, quibus, ceu frigidula quadam aura, homo perfunditur. Tumor, qui persistit, durior adhuc pro magnitudine sua vel mole, gravitatis sensationem excitat cum stupore conjunctam (§. XVIII). Interea ille dum sensim sensimque suppurat, mollescit & in verum abit abscessum. Hic cum altius haereat, a visu remotus, non nisi pulsu, fervore loci prae aliis notabili & molesta distractione vel tensione, sese manifestat. Quodsi ille vicinis insidet lumbis, extra Renes, Nephritici quidem diuturnos dolores, sed mictus difficultatem non patiuntur.

§. XXIV.

Postquam ita Nephritis ad plenam perducta fuerit suppurationem; novum protinus abscessus tollendi negotium incidit. Hoc magis minusve arduum, citius tardiusve decurrere, ipsamque etiam vitam saepe prorsus absumere solet. Renes in omni sede sua, tam externa quam interna, majori minorive ambitu inflammarum ac suppurari possunt. Si quis eorum vomicam modo ceperit parvam, nec nimis a tubulis excretoriis disjunctam ac seclusam, ille facili ab hac opera liberatur. Ea tunc, bene matura, pressa ac tempestive rupta, brevi suboriente dolore acriori & horrore, pus effundit, per meatus uriniferos continuo deferendo. Repurgata dein, deterisa ac mundata, nova excrecente substantia & coalescente, paucos intra dies esse desinit. Verum contingere etiam potest, ut acrior, quae praecesserit, inflammatio abscessum complet, priori grandiolem multo eminentioremque. Hic dum formato bene exitu se per inferiora exonerat, urina admodum crassa, inaequabilis, fetida atque putrida mittitur. Pus, quod huic admistum est, copiosum, blandum alias & sanum, veram olet corruptionem. Haec ex longiori stagnatione ejus calore febrili & materiae urinosae affluxu nasci debuisse facile cognoscitur. Nondum tamen eo manante, omnis elabatur sanationis spes, nisi vires naturae simul diffluant, & viscus ex purulentia nimia tabescat. Haec vero in certam instituitur perniciem, si latius serpat, nec memoratum sibi aperire egressum possit. Eo casu funesto vo-

D

mica

mica clausa extenso sensim cavo liquaminis purulenti forma totam fere Renum compagem confundit. Hi sic in saccos convertuntur duros & crassos, quos saepe in cadaveribus repertos fuisse, Observatores practici perhibent. Ex iis, quae communi fato trahi solet labes putrida, totam paulatim evertit crasin humorum (§. XIX), & inducta tabe lentam parit mortem. Non minus tragicus est Nephritidis exitus, si facta exteriora versus vomicae ruptura, materia purulenta proxima lumborum regio inundetur. Haec ejus decubitu pressa, accedente rosione perpetua, sinuosis excavato ulceribus, quae quandoque medios efforant musculos & integumenta tandemque extus hiant. Innumera fere sunt, quae inde fluunt, mala, cum quibus hominem miserum ad vitae finem usque luctari oportet.

§. XXV.

In grege morborum, quos vera invehit Nephritis, annumerari etiam solet Scirrhus. Hic in universum stricte examinatus, ex obstructionis concipitur tenacitate, nec Naturae nec Artis beneficio ac potestate superabili. Prava haec ejus indoles a materia dependet, quae vel fixa per se & nimis spissa, vel inflammationis vi coacta & indurata exterminari nequit. Ea sic pessimo sidere nata, motu febrili sensim torpente, tumorem conficit durum, indolentem, ponderosum, ac prorsus irresolubilem. Talem revera adesse, status Nephritidis praegressae ac praesentis clare docet. Haec nempe, nulla evacuatione critica soluta, nec puris fluxione devicta, gravissimorum symptomatum non longe a principio cessatione quasi inducias facere videtur. Sed non fallunt post effectus, quos Scirrhus creat occultus atque deplorandi aegri miserrime perferunt. Hi continuo conqueruntur de inertis quodam pondere, ex lumbis pendente, ceu corpore quodam plumbeo. Ad hoc accedit insensibilitas immobilitasque cruris affecti lateris cum vacillatione pedis & claudicatione. Tumor Scirrhusus major minorve, musculis nervisque, ad has partes tendentibus, incumbit (§. IV), & pressione sua spirituum influxum impediendo paralytin excitat (§. XVIII). Licet mala haec acerbissima sint; non possunt tamen, quin plura adhuc & exitiosiora concieant. Rene uno vel altero obstructo; ejus functio vel tota, vel ex parte, deficit, ideoque

requisita urinae copia non secernitur. Hinc, quae ab hac non satis purgatur, massa sanguinea, horribilem suscipit acrimoniam, qua incensa febris putrida tota machina torrescit (§. XIX). Vel si Scirrhus renalis in se spectetur, dum nobile occupat viscus, liberum humorum cursum sufflaminat atque incurabilem Hydropem inducit. Quod tandem his adjiciendum, ille & ansam praebet generationi calculi, posito veluti semine impacto quocunque, quod, urina alluente, particulas ex hac crassas alliciat secumque uniat.

§. XXVI.

In contemplatione Nephritidis nihil superest quam ut de mortifero ejus in Gangraenam transitu agatur. Hujus cognitio non adeo ad curationis, quam praesagii medici usum pertinet. Phaenomena, quae eam comitantur, ita sunt comparata, ut urgentis periculi ignaris errorem facile objicere possint. Nephritis instar omnium morborum inflammatoriorum dira semper & vehementia admodum concitat symptomata. Haec omnem prorsus modum excedunt, quando Gangraena imminet. Dolor, Febris, Aestus, Anxietas, Vomitus, Vigiliae & plura increfcunt successive & ad summum vehementiae gradum saepe pergunt. Nullum vel Medicina sagacissime administrata his praestat levamentum, causa mali pertinacissime reluctantante. Jactatum tot procellis corpus ac dirutum ultimo concidat oportet. Proxime quidem Ren inflammatus in cadaverosum quasi statum devenit. Infarcta ejus vasa, subito disrupta ac destructa, omni nexu & actuositate vitali exuuntur. Materies infixae cum his liquidisque effusis in fetidissimam transit putrilaginem, quae vivas, quas attingit, partes, alias post alias funerat. Hinc oppido defaevisse creditur Nephritis, extincto omni sensu, aegrum prius excruciante. Sub fallaci hac requie vires omni momento occidunt, humorum circuitus minuitur, frigidus erumpit sudor, torositas vel turgescencia corporis abit, expallescit facies & motus convulsivi instantis mortis agunt praeludia. Interea, quae subinde redditur, urina tabo Gangraenoso scatet. Tota turbidissima, livida vel prorsus nigra, intolerabilem spirat fetorem multasque continet fibrillas, carunculas fuscas & ramenta crassa, sponte subsidentia. Interdum nulla prorsus excernitur, secretionem

omni abolita & vitio ex uno organo in alterum traducto, ita ut ex utroque deperdito Ischuria necessario consequatur.

§. XXVII.

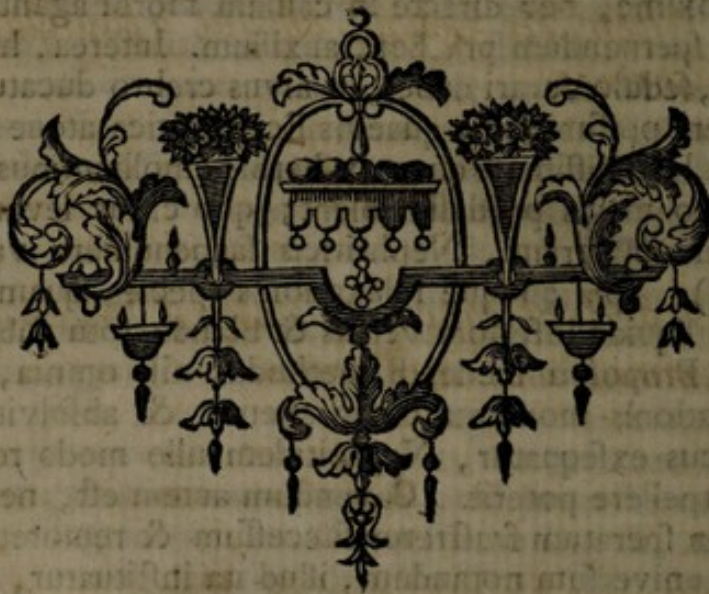
Ad finem assumptae tractationis pervenientibus paucis modo Nephritidis curationem complecti visum fuit. Hanc diverso hujus status accommodandam esse, sana Therapia docet. Quare in primo medicinam eo dirigere oportet, ut inflammatio quantocyus tollatur & ad felicem resolutionem provehatur. Tota huc spectat cura generalis antiphlogistica, quae omne fert punctum. Incipiendum hic erit cum Venae sectione, evacuatione omnium saluberrima & medela saepe praesentissima. Detraeto enim sanguine venoso, imminuitur statim circumeantium fluidorum moles & reliquis major quasi campus paratur, per quem liberius diffundiqueant: Arteriosa praecipue, maxime coacta & impedita, secedunt tunc facilius ex systemate suo in continuum venosum, magis apertum. Unde viribus ejus motricibus modificatis levatisque, cordi ab una parte maxime resistentia adimitur, & ab altera minor affluxus humorum redditur, ad quem tota ejus actio egregie attemperatur. Hinc necessario impetus febrilis mitescere, inflammatum minus urgeri & impactum mollitiem suam mobilitatemque solet servare, qua in fluorem pristinum expeditius deduci possit. In hoc negotio, quo ars naturam antecellit, semper ante oculos versari debet aegri praesentis conditio. Haec si juvenilis aetatis, temperiei calidae, sanguineae, indolisque Plethoricae sit, morbo multum saeviente, venam iterato aperiri indicat. Ea, quae medicamentorum nomine usurpantur, sunt diluentia omnia, aquosa, blanda & leniter incidentia. Haec nobis praebent herbae sic dictae emollientes, lactescentes, saponaceae & radices similes mucilagineae, subnitrosae, aperientesque. Eidem fini inserviunt farinosa mitissima, suboleosa, quae benigna Ceres abunde largitur. Haec pro usu interno forma decoctionis, infusionis, emulsionis & Julapii convenientissime exhibentur. Talia nunc vehiculo aquoso excepta mitioribus salibus neutris imbuta & affatim hausta massam humorum mitificant, diluunt, resolvunt, tenacitatem phlogisticam attenuant, fibras tensas relaxant, dolorem demulcent & motus inflammatorios compescunt. Non minus his conferunt Ep-

the-

themata fluida, Cataplasmata, Balneaque ex laudatis composita & lumbis calide admovenda. Haec tam calore suo, quam aquositate mobili, facile resorbenda ad interiora apte penetrant, humectant, leniunt, fovent & effectus praestant, Pharmacis assumptis eximie congruentes. Neque parum se commendant virtute sua cucurbitulae parti affectae vel vicinis appositae. Hae, ablata pressione Atmosphaerae, efficiunt, ut vasa extrema praecipue arteriosa, fluidis minus obstant influentibus, quae, ea opportunitate copiosius advecta, tanquam ad novum motus centrum feruntur. Hinc illa, continuo ad organum cutaneum revocata, ex lege naturae a visceribus uropoieticis rursus avertuntur, ita ut his noxiam adeo impressionem facere nequeant. Haec & similia, Revellentia dicta, licet non proxime, nec directe in causam morbi agant; non leve tamen, nec spernendum praebent auxilium. Interea, his omnibus ita dispositis, sedulo curari debet, ut alvus crebro ducatur. In hunc finem adhiberi possunt lenia quaevis Eccoprotica atque praeprimis Enemata illa laudatissima, quae ex herbis emollientibus conficiuntur. Haec eo magis prodesse solent; quo citius levant intestina submoventque materiam, Nephriticis saepenumero valde exitialem (§. xv.). Ipsa quoque relaxationis specie, quam illis inducit, detrahit liquida inferiora versus & blando fotu subjectos Re- nes reficit. Proposita medendi methodus nisi omnia, praecipua tamen, curationis momenta comprehendit & absolvit. Haec si curate medicus exsequatur, Nephritidem ullo modo resolubilem, felicissime expellere poterit. Cavendum autem est, ne perversum vitae regimen speratum frustretur successum & remoretur. Oportet, quod in universum notandum, illud ita instituat, ut proxime ad medicaminum laudatorum vim accedat. Neesse ergo erit, ut aeger frigidiusculo, puro & bene temperato aëre semper utatur. Cibum ejus atque potus sit simplex, facile solubilis, tenuis, ex supra memoratis vegetabilibus commode parandus. Ejusmodi victus, corpori valde amicus, vires levissime sustentat & in urinam transit multam, benignam & vere medicatam. Praeterea nihil magis expedit, quam omnem turbulentam animi agitationem & jactationem corporis quam studiosissime fugere. Haec uti sola morbum progenerat (§. xii.); ita & eundem mirifice exacerbare valet. Systema utrumque arteriosum & nervosum satis graviter laborant, adeo ut majorem concussionem sine summo periculo to-

lerare nequeant. Ut vero aegrotus ad quietem recte componatur, opus habet lecto in tranquilliori domus parte molliter strato & moderate calido. Decubitus prae aliis in latera convenit, utpote placidissimus & partibus affectis maxime accommodus (§. xv.). Quod si remediis his selectissimis malum non auscultat, periculosiores suos ad exitus tendit. Ea, quae in his tenenda, curationis ratio, generales modo sequitur indicationes, ex Therapia rationali cognitae & ad scopum praesentem facile applicandas.

F I N I S.

E R R A T A.

Pag. 4.	lin. 29.	obaeſis	lege	obefis.
— 5.	— 8.	ſuccentureati	—	ſuccenturiati.
— 6.	— 9.	globra	—	glabra.
		fatu	—	fetu.
— 7.	— 3.	ſtatum	—	ſtatim.

A N-

A N N E X A.

I.

*Calor vitalis non semper Circulationis velocitatem
aequat.*

II.

*Plethora systematis venosi absque redundatione ar-
teriosi obtinet.*

III.

*Graviores obstructions ex natura sua non absolu-
te inflammationes inferunt.*

IV.

*Calculi materies prima, nec in Renibus, nec in Ve-
sica urinaria generatur.*

V.

*Praesagia, quae ex sola urinae inspectione in mor-
bis petuntur, vehementer fallunt.*

VI.

A X V I A

Urina corporis feminini sana, in virili quandoque morbosa recte judicatur.

VII

Omnis urina ex Renibus, ut secretionis fontibus, solis manat.

VIII

Vesicatoriorum usus in aliis morbis inflammatoriis tutior, quam in Nephritide, esse solet.

Calculi materiae prima, nec in Renibus, nec in Vesicae generantur.

V

Præsepala, quæ ex sola urina inspectione in morbis petuntur, repetenter fallunt.

VI